

**Főszerkesztő és
Méglegyes
felelős szerkesztő:
Dr. Olosz Lajos**
Laptulajdonos a
CORVIN
Lapkiadó R. T.

DÉLI HIRLAP

A timistorantali tör-
vényszak bej. 92. 83.
(Des. No. 934/1938)
Alapította:
Dr. VUCHETICH
ENDRE
és Dr. VARNAY
ELEMÉR

Ziarul Comunității Maghiare din România ■ A Romániai Magyar Népközösség lapja

Füsti fecske

Irta: PUHALA SÁNDOR

Ez a kedves madár díszíti annak a könyvsorozatnak mindegyik kötetét, amelynek első kötete holnap-holnapután már a nyilvánosság figyelő és érdeklődő szeme elé kerül. Ennek a könyvnek a megjelenését azaz a könyvsorozat gondolatát a mi különleges viszonyaink között jelenős eseménynek tartjuk, és amikor ezen a helyen szólnunk hozzá, jelezni kívánjuk nemcsak fontosságát, hanem azokat az elgondolásokat, amelyek a könyvsorozat magindítását létrehozták.

Helyesnek ítéljük, hogy a háború közepe óta munka megy végbe népünk művelődésbeli előbbrevitele terén. Tudván-tudjuk, hogy a háborús megpróbáltatások terhe alatt viaskodik ma mindenki a maga külön nehézségeivel és gondjaival, de azt is tudjuk, hogy az élet, ha akadozva és megszorítva is, folyik tovább, így tehát a lelki életnek is megvannak a maga követelményei.

Ezért könyv is kell a kenyéren, ruhán, lakáson kívül. A lélek is megéhvénja a magáét. Pihenni akar a napi tevékenység után. Táplálékra van szüksége, hogy ki ne szikkadjon. Szüksége van elveszthetetlen jóbarátra, hogy hármikor pihenésül, vigasztalásul, bátorításul szolgáljon a sokszor elfáradó, erőtlenedő, fájt és keserű lélekmek. Még a harcoló katonára is vágyódik a könyv után, ha pihenőhöz jut. A tűzvonalak mögött közvetlenül már előkerül a könyv, és láttuk ezer meg ezer példáját annak, hogy katonáinkkal jót cselekedtek azok, akik könyveket küldtek utánuk a frontra, vagy könyvvel látják el őket a kórházakban, üdülőhelyeiken. Tudunk arról, hogy lelkes finn asszonyok egy-egy idegen földön gyöngyölő honfitársaink könyvvel való eljuttatása kedvéért több száz kilométeres utat tettek meg, sokszor egyetlen finn katonára kedvéért.

A könyv értékét kell szem előtt tartanunk. Nem mindegy az, hogy milyen könyvet adunk népünk kezébe. Eppen elég bajt okozott a ponyva. Engedtünk, hogy a népi tömegek, az ipari munkásság és a falu népe idegen hatások alá kerüljön. Odaig rajolt az állapot, hogy izeji élelmeseg hatalmas nyereségre tett szert olyan sikány írásokból, amelyeket hivatalból, a népi tömegek lelki rontásának elkerülése kedvéért meg kellett volna semmisíteni. A nemzetiség atomokra bomlott azért is, mert a népi műveltségnek értékes írásokból való felemelésére igen keveset gondoltunk. Azt hiszük, hogy az irodalom csak a művelteknek, az iskolázottaknak való, holott az irodalom legnagyobbjai a néplélek kisugárzásának az erejét fogván fel, lettek halhatatlanok. Ma már tudjuk, hogy az a kiesinylő ítélet a népi tömegek értelméről, teifogó képességéről egészében alapatlan és igazságtalan. A népi lélek szemjében vár igaz irodalmi hatások befogadására. Olyan könyvet kell tehát a lélek nevelésére a tömegek kezébe adnunk, amely irodalmunk legjavából való.

Könyvsorozatunk első kötete Mikszáth irodalmi hagyatékából ad izlettőt. Vajjon az ipari munkás vagy a gazda nem tud-e éppen úgy mosolyogni és könyvezni Mikszáth javamunkáin, mint az iskolázott magyar? Nem fog-e éppen úgy megrendülni a jó palócok édes-bis történetét olvasva, mint az urak? Mélyebben és komolyabban, mert a paraszti nép önmagára ismer a jó palócból.

A maga kis életének nagy válságait, halálépéseinek következményeit tisztábban látja meg, mint akárki más, és az erkölcsi élet törvényei megerősödnek lelkében, rádöbben az erkölcsi botlások, az emberi gyarlóságok vészes, mélybe taszító erejére.

Mikszáth, a halhatatlan mesemondó, a nagy palóc szívesen fogadott látogató lesz hajlékainkban éppen most, minden-napi gondjaink és bajaink feleltetésére. Mikszáth után majd más régi nagyok jönnek hozzánk s azután újabbak és idevalóságok. Mindig csak jó és jobb könyvek. Hiszen az egyik gond éppen az, hogy ez a könyvsorozat irodalmi sok-

kincsünk közül melyiket juttassa el népünk kezébe.

A gondolatot és megvalósítását örömmel fogadjuk. Sorsáról jót remélünk és várunk. Segíteniünk kell mindnyájunknak, hogy célját elérje. Nem üzleti vállalkozásáról van szó, nem is arról, hogy irodalmi mozgalmasság történjék. Ennek a cselekvésnek a belső rugója, élető gondolata annak a felismerésében rejlik, hogy szükségünk van egységes lelki alkat kialakítására. Egységes lelki alaphang megteremtéséről van szó, az egyedül létező atomok helyett egységes, egylétező közszellemről. Arról, hogy szerves kapcsolatok fűzzenek össze mindnyájunkat. Nem engedhetjük meg többé, hogy atomokra bontva jengessük életünket, lelki szegénységben vagy szétbuzasztó elkülönülésben, és az sem lehetséges többé,

hogy sorsára hagyjuk népünket szellemi sorvadásban, idegen hatásoknak kiszolgáltatva. Irodalmunk sugározza ki azt a lelkeséget, amely mindnyájunkat összefoghat az egységes lelki alkat megteremtésére, tehát a legtisztább irodalom legjavát kell ugy elterjesztenünk, hogy senki se legyen közödtünk, aki ennek a lelki alkatnak a színét, ízét és velejét mindég és mindenhol ne érezné, fél ne ismerné, hogy ne e szerint cselekednék egész magatartásában, otthonában és a közösséghez való viszonyában.

Köszöntjük szívvel a megmozdulást, a tettet. Ennek a kezdetnek a kezdetén is örömezzünk és bizakodva fogadjuk az első fecskét, a füsti fecskét. Hadd repüljön minél messzebb a mi tájainkon, minél több hajlékba, népünk jelképek nevesedésére.

Pétain-Rundstedt találkozó Vichy közelében

Több délamerikai állam is elismerte az algiri francia felszabadítási bizottságot

Luzsakai minisztertanács Szófiában — A bolgár király egészségi állapota továbbra is komoly

Jövő héten Washingtonban tárgyal Roosevelt az angol miniszterelnökkel — Az angol és amerikai lapok jórésze a Szovjet elszigeteltségének megszüntetését sürgeti

Nehéz német harcirepülőök az algiri kikötőben gyülekező angolszász hajókat támadták

A legújabb német hadijelentés további súlyos elhárító harcokat jelenl a műszai arcvonalszakaszról, Charkov körzetéből és az Oreltől délre húzódó térségből. A német hadijelentés megállapítja, hogy azokat a szovjet kötelékeket, amelyek átjörtek a német állásokon, ellenjámadással sikerült egységeiktől elvágni és körülzárnai.

A földközi-tengeri hadszíntérről élénk repülő- és tengeralfutáró-tevékenységet jeleztenek. Az Algir kikötőjében gyülekező angolszász hajókat német légtámadás érte. Dél-Olaszország fölött újabb légi harcok voltak. A német hadijelentés kiemeli a tengely buvárnaszádjainak tevékenységét is a Földközi-tengeren.

Politikai vonatkozásban az algiri francia felszabadítási bizottság elismerésének fejleményei állanak az előtérben. Több délamerikai állam követte az USA példáját. Pétain marsall Rundstedt német tábornaggal tárgyal. Roosevelt a jövő héten Washingtonban ismét tanácskozik Churchilllel. A *Svenska Dagbladet* című svéd lap londoni tudósítója szerint angol körökben az a benyomás, hogy a quebeci értekezlet még nem ért véget. Mintha Roosevelt és Churchill egy értesülésre, valami közlésre, esetleg valamely személyiség érkezésére várna. Mege ösiti ezt a feltevést az a tény is, hogy Churchill tegnapra tervezett rádióbeszédét elhalasztották. *Londonban nem lepődnek meg azon, ha Quebecből még váratlan hírek érkeznek.* — táviratozza a *Svenska Dagbladet* tudósítója.

Az angolszász-szovjet viszony

Tekintettel arra, hogy a quebeci értekezlet a Szovjet távollétében zajlott le s a tanácskozásokról szóló Roosevelt-

Churchill nyilatkozat ennek megfelelően a casablancai közleménynél is szűkszavubb volt a Szovjet irányában folytatandó politika tekintetében, nemcsak az angolszász sajtó, de a semleges lapok, sőt a szövetségesek ellenfeleinek sajtója is foglalkozik az angolszász-szovjet viszony várható alakulásával. A *Baseler Nachrichten* című svájci lap megállapítja, hogy a politikai helyzet a quebeci értekezlet után semmivel sem tisztább, mint a katonai helyzet. Szó van ugyan arról, hogy hármas — angol-amerikai-szovjet — értekezletet hívnak össze, ennek azonban egyik előfeltétele Eden bejelentett moszkvai utazása lenne. Eden Moszkvába való utazását nem cáfolják, de nem is erősítik meg. Pillanatnyilag tisztázatlan még Sumner Welles helyettes északamerikai külügyminiszter lemondásának kérdése is. A svájci lapnak az a véleménye, hogy az *Egyesült Államok külpolitikája alapveő változáson megy át.* Ha valóban így áll a helyzet, az USA politikája csak Moszkva irányában változhat meg, mert az angol-amerikai érdeklődősség sokkal szűkebb, semhogy London és Washington között szakadék támadhata, — véli a bázeli lap.

Ha nem is lehet még az angolszász-szovjet viszony elhídegtetéséről beszélni, tény, hogy az angolszász sajtó s ujabban a moszkvai sajtó is oly hangot üt meg, mely a nézetek ellentétességét mutatja. Az angolszászok a Szovjet elszigeteltségéről beszélnek. Az angol és amerikai lapok jórésze a Szovjet elszigeteltségének megszüntetését sürgeti. A kiegyenlítésre való törekvés jeleként üdvözölték Eden moszkvai utazásának hírét, erről azonban Litvinov visszahívása óta nem esik szó. Az orosz sajtó viszont egyre nyíltabban ad hangot a

tiltakozásnak a szövetségesek tervezte európai hatalmi tömörülések ellen, főleg kelet-európai vonatkozásban. Erre a német távirati iroda genfi jelentése is felhívja a figyelmet.

A moszkvai Német Bizottság

Az utóbbi időben nyilvánvalóvá vált, hogy az angolszász-orsz ellentétek nemcsak a balti államok, Finnország, Lengyelország és a Balkán tekintetében állanak fenn, hanem *Németország kérdésében is.* A moszkvai Német Bizottság létrehozása nagy aggodalmat kelteett Londonban és Washingtonban. Ezzel Moszkva külön utra lépett: kifejezésre juttatta ugyanis, hogy nem ragaszkodik a „feltétel nélküli megadásához.” Angolszász részről most *Moszkva e politikájának ellensúlyozására törekszik s bizonyára ez a törekvés szűlte azt a mozgalmat, mely a „feltétel nélküli megadás” elvének felülvizsgálását, illetve módosítását sürgeti.* Tény, hogy a quebeci értekezlet határozatairól szóló jelentések hallgatnak a „feltétel nélküli megadásról.” A *Dagens Nyheter* című svéd lap newyorki tudósítója azt írja, hogy Amerikában mind a jobboldali körök a feltétel nélküli kapituláció politikájával való szaktitást követelik. „Németország mellett politikáért szállnak sikra”, hogy „kifejezésre juttassák az angolszász hatalmak készségét a valóban demokratikus hatalmakkal való nagylelkű bánásmódról.” Ez a kijelentés nyilván célzás arra, hogy angolszász részről nem utasítanak vissza egy demokratikus Németországgal való együttműködés gondolatát és azt a szándékot, hogy vele együtt törekedjenek az igazságos gazdasági és politikai rend megteremtésére. A meg-

adási feltételek revízióját követelő követők úgy vélik, hogy ilyenformán „lehetőségek lesz Moszkva politikai előnyök ellensúlyozása“.

×
Az újságolvasó ezek után joggal teszi

fel a kérdést: miként vélekednek minderről Berlinben? A Nemzetközi Szólvadósító berlini jelentése szerint német körökben csupán annyit jegyeznek meg, hogy az agolszász-szovjet viszály nem változtat azon, hogy mind London és

Washington, mind Moszkva „egyaránt esküdnek ellenségei a nemzeti szocializmusnak“ és abban mosi is egyetérténe, hogy a nemzeti szocializmus ellen a végsőkig kell harcolniok.

(—r)

PORTUGALIA SZENTSZEKI KÖVETE VISSZATERT ALLOMASHELYERE. (Vatikánváros). Portugalia szentszei követe tizenkét napi távollét után visszatért állomáshelyére és kihallgatáson jelent meg Maglione bíboros államtitkárnál.

A politikai arcvonal

Pétain-Rundstedt találkozó Vichy közelében

Vichy. (Rador). A német távirati iroda jelenti: A francia államfő titkári hivatala közli:

Pétain tábornagy, francia államfő augusztus 27-én Vichy közelében Rundstedt német tábornokkal találkozott. A megbeszéléseket, melyeken a francia kormányelnök is részt vett, a kölcsönös, teljes összhang szelme hatotta át.

Párizs. (Rador). Pétain tábornagy, francia államfő kihallgatáson fogadta Francasi márkát, az olasz nagykövetség vichy küldöttségének vezetőjét.

TÖBB DÉLAMERIKAI ÁLLAM ELISMERTE AZ ALGIRI FRANCIA BIZOTTSÁGOT

Buenos Aires. (Rador). A né-

met távirati iroda jelenti: Több dél-amerikai köztársaság kormánya követte az Egyesült Államok példáját az algiri francia disszidens bizottság ejismerésében.

Peru köztársaság elnöke Prado közölte, hogy országa elismeri az algiri bizottságot. Ugyanerről a határozatról értesítette Alcirt az equadori és a venezuelai kormány is.

A NANTES-KÖRNYÉKI MERÉNYLETEK TIZENEGY TETTESET KIVÉGEZTEK

Párizs. (Rador). A Stefani Olasz hírgyűnkség jelenti: Hivatalosan közlik, hogy a Nantes, környékén elkövetett merényletek tetteseit, 15 kommunista terroristát a hadbíróság halálra ítélte. Tizenegy elítéltet már ki is végeztek.

világosításokat adjon nekik.

MOSZKVA NEM ÓHAJT

ALLAMSZÖVEGSEKET EURÓPÁBAN

Genf. (Rador). A német távirati iroda jelenti: A washingtoni szovjet nagykövetség kiadásában megjelenő hivatalos lap megállapítja, hogy Moszkva a világ háboru utáni megszervezésében „vezető szerepet“ akar játszani s ezért rosszalólag nézi az „Európai Egyesült Államokra“ vonatkozó terveket, valamint azokat, amelyek különböző szövetségekből, szövetségi államokból, vagy vidékek szerint való tömbökből álló Európát kívánják létesíteni.

Minden méltányos embernek meg kell értenie, — folytatódik a jelentés, — hogy a Szovjetszövetségnek, mint az egyik legnagyobb kontinentális hatalomnak, a világ háboru utáni megszervezésében vezető szerepet kell játszania. A cikk különösen a szövetségek által Kelet-Európában tervezett szövetség tervét veti el. Az államszövetség, amelybe Lengyelország s több más keleti ország is beletartozna, mintegy 125 millió lakossal bírna. Ezt a tervet a Szovjetszövetség ellenségei terjesztik s mindenekelőtt Oroszország ellen irányul — fejeződik be a cikk.

A bolgár király egészségi állapota változatlanul komoly

Szófia. A bolgár távirati iroda szombatn Boris király egészségi állapotára vonatkozóan két orvosi közleményt ismertetett. Az első közlemény megállapítja, hogy az uralkodó egészségi állapota változatlanul komoly. Orvosai mindent elkövetnek gyógyulása érdekében. A második közlemény szerint a király egészségi állapota változatlan, orvosai továbbra is a legnagyobb gondal kezelik.

Szófiába neves német orvostudósok érkeztek, hogy bolgár kártársainknak segítséget nyújtsanak az uralkodó egészségi állapota megjavításában. A királynak — aki vasárnap még teljesen egészséges volt — kiránduláson vett részt — operohammal kapcsolatos szivrohamaiban.

A szófia királyi palota környékén tíos a gépkocsiforgalom, hogy a súlyos beteg uralkodó nyugalmát ne zavarják.

Szófia. (Europress). A péntekre virra éjtszaka a bolgár kormányt mi-

nisztertanács ülésre hívták össze, amely kétésfél óráig tartott. Pénteken délelőtt Filoff miniszterelnök mindazokat a volt miniszterelnököket, akik jelenleg Szófiában tartózkodnak, magához kérte, hogy a király bejegységéről fel-

Portugália békét akar, de a függetlenség a békénél is előbbre való — mondotta Salazar

Lisszabon. (Rador). A Stefani olasz hírgyűnkség jelenti: Salazar portugál miniszterelnök a lisszaboni rádióban beszédet mondott és kijelentette, hogy Portugália — bár kívül áll a konfliktuson — nem mondhatja, hogy nem érinti a háboru.

— Hadseregünk megszállva tartja és védelmezi területünk létfontosságú pontjait és készen áll arra, hogy betöltse azt a szerepet, melyet a haza becsülete megkövetel tőle. Ezt a tényt tudomásul kell venniük mindazoknak, akik abban a hiedelemben élnek, hogy a semlegesség egyben a béke sérthetlenségét is jelenti vagy akik úgy vélik, hogy a semlegesség nem más, mint közömbösség mások szenvedéseivel szemben.

— Békét akarunk! Ez igaz — mondotta Salazar — de a békénél is előbbre való szent jogaink védelme, területünk egysége, függetlenségünk és becsületünk. Ha kell, minden portugál szívvel-leléssel vállalja az áldozatokat, akár az élet-áldozatot is a házáért, mint ahogy az áldozatot az ösök is vállalták.

ROOSEVELT ELNÖK FELESÉGE

UJ-ZÉLAND SZIGETÉN

Amszterdam. (Rador). A német távirati iroda jelenti: A brit hírközlő szolgálat közlése szerint Roosevelt elnök felesége pénteken látogatába Uj-Zéland szigetére, Auckland városába érkezett.

Jelentéseink a harcok területeiről

A miuszi arcvonalszakaszon, Charkov körzetében és Oreltől délre súlyos elhárító harcok folynak

Berlin. A német vezéri főhadiszállás legújabb jelentése szerint a keleti arcvonalon a Miusz-szakaszon, Charkov körzetében és Oreltől délnyugatra a német csapatok (egnap is súlyos elhárító harcban állottak a számbeli túlsúlyban lévő szovjet gyalogsági és páncélos erőkkel. A bolsevistáknak újlag nagy veszteségeik voltak, 161 szovjet páncélos lefőlt. Erélyes ellenámadásokkal az áttört szovjet közeleket elvágták és körülfűrták.

A légierő a Miusz-szakaszon, Charkovtól nyugatra és az Oreltől délnyugatra lévő területen, szovjet páncélos kötelékeket, gyalogsági és utánpótlási oszlopokat támadott meg. Augusztus 26-án és 27-én vadászrepülő-közelekek 104 szovjet repülőgépet lefőlték.

A Vjaszmától délnyugatra lefolyó súlyos harcokban a hamburgi 29. páncélos gránátos hadosztály különösen kitüntette magát.

Augusztus 27-re virradó éjtszaka német harc repülőgépek Algir kikötőjében hajógyűlekezéseket támadtak meg és egy hadihajót, valamint 7 teherhajót

találtak el különböző úrnéretű bombákkal.

Dél-Olaszország területe fölött német vadászgépek és a légvédelmi tüzéség 8 ellenséges repülőgépet lőtt le.

Egy német tengeralattjáró a Földközi-tengeren elsüllyesztett egy az Aurorasztályhoz tartozó, erősen bepusztított angol cirkáló. Egy másik tengeralattjáró torpedóvalálással súlyosan megrongált egy további ellenséges cirkáló.

Finiszterre-földről nyugatra egy ellenséges flottaközelekből egy cirkáló felgyújtottak, egy romboló pedig bombatalálást után felrobbant és elsüllyedt.

Az olasz hadijelentés

Róma. (Rador). Az 1190-ik olasz hadijelentés:

Olasz motoros tutajok a calabrial partok mentén az utóbbi napokban 9 angol-szász repülőgépet pusztítottak el, egy tizedik repülőgépet egy olasz hadihajó egység semmisített meg.

Angolszász légi kötelékek Sulmonára és Catanzaro városára, továbbá Campagna több helységére dobtak bombát. Salernóban jelentős károk keletkeztek. Kemény légi harcban az olasz vadászok 9, a német vadászok 7 repülőgépet semmisítettek meg, más 3 angolszász gép a légvédelmi őrök találatá következtében zuhant le.

NÉMET ÉS HORVÁT CSAPATOK NAGYSZABÁSÚ TISZTOGATÓ MŰVELETEI
Berlin. (Rador). A német és horvát

Angol és északamerikai repülőközelekek a megszállott nyugati területek parvidéke fölött nappali előretérést végeztek és ez alkalommal az angol-amerikai légierő 15 repülőgépet vesztett.

Erés angol bombavejő közelekek az elmúlt éjtszaka terrortámadást intéztek Nürnberg városa ellen, amely támadás a lakosságnak veszteségeket okozott, továbbá nagy rombolások támadtak lakónegyedekben, templomokon, kórházakon és műtörvényelmi jelenségű épületeken. A légvédelmi őrök az eddigi megállapítások szerint 60 bomlázó gépet lefőlték.

csapatok nagyszabású tisztogató műveletbe kezdtek a bandák ellen, amelyek falvakat támadtak meg, hidakat repítettek a levegőbe és más szabotázscelemekényeket követtek el. A banditák nagyszámu halottat és sebesültet vesztettek.

UJABB JAPAN LÉGITÁMADÁSOK A CSUNGKINGI TÁMASZPONTOK ELLEN

Sangha j. (Rador). A német távirati iroda jelenti: A Central Press hírgyűnkség közlése szerint a japán légierő többheti szünet után ismét megkezdte támadásait az előretolt csungkinginai légi támaszpontok ellen. Az augusztus 20-án kezdődött offenzíva óta 28 északamerikai repülőgépet pusztult el.

SVAJCBAN CSÖKKENTETÉK A HUSTALAN NAPOK SZÁMÁT. (Bern). A berni hadügyi élelmzési hivatal közlése szerint csökkenik a hustalan napok számát Svajcban. A magánháztartásokban ezenül csak pénteken kell hustalan napot tartani, a kollektiv háztartásokban szerdán és pénteken. A rendelkezés szeptember elsején lép életbe. Eddig három hustalan nap volt Svajcban.

OLASZ POLITIKAI FOGLYOK SZABADON BOCSÁTÁSA. (Róma). Genovában 32 politikai foglyok bocsátottak szabadon, akik között 12 munkás is volt. A kiszabadult politikai foglyok között van Umberto Serracini úrvvéd is, aki a fasiszta uralem alatt a bíróság 24 évi börtönrre ítélt.

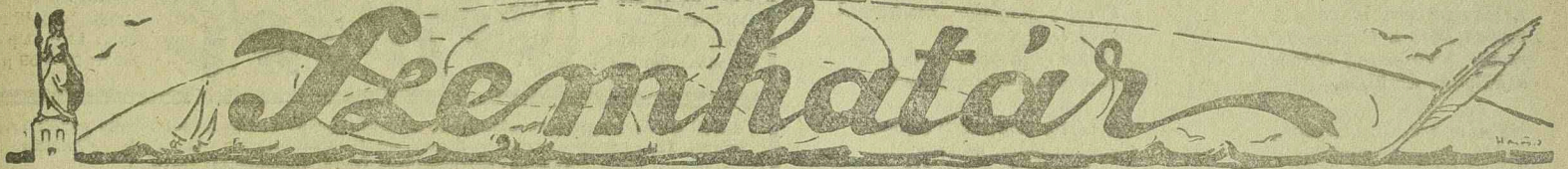
A FRANCIA NÉPPÁRT TAGJAINAK HALÁLA A KELETI ARCVONALON. (Párizs). Tizenhárom francia légionista, akik a légio Doriot-ról énevezett századába tartoztak, a keleti arcvonalon cselvés következtében meghaltak. Mind a tizenhárom légionista tagja volt a francia néppártnak. (Stefani)

AMERIKAI REPÜLŐGÉP KENYSZERLESZÁLLÁSA LISSZABONBAN (Lisszabon). Egy imperator-mintájú amerikai repülőgép a Lisszabon mellett repülőtéren kenyyszerleszállást végzett. A gép tizenöt főnyi személyzetét internálták. A legénység vallomása szerint a Tuniszból jövő gép üzemanyag-hiány miatt volt kénytelen portugál területen leszállani (Rador).

CSILÉBŐL HAZATERT OLASZ DIPLOMÁTÁK. (Róma). Csiléből most tértek haza az olasz diplomaták, akik Csile és Olaszország között történt diplomáciai szakszág következtében távoztak: milködési helyükéről. A diplomaták július 12 óta voltak uton.

Elveszett Aradon

egy konfliktusban Fehér Kereszt szállótló Uj-Aradról terjedő utszakaszon pénzárca, pénzzel és Julius Slavicsnek névre szóló iratokkal. Megtalálójá a német megtarthatja, az iratokkal mivel nagyon fontosak, adja át a Fehér Kereszt száloda portásánál.

Levél a könyvről

Írta: KOSZTOLÁNYI DEZSŐ

Kedves Fiam! A könyvről írok neked. Lásd, ahogyan kezdem, máris elakadok. Hidd el, nincs nehezebb, mint a fiatalághoz szólni. Abból az időből tudom ezt, amikor magam is olyan fiatal voltam, mint most te. Nem tanítani akarok, csak vallani, hogy milyen viszonyban vagyok a könyvvel. Nem dicsérem. Prédikálni se fogok róla október hónapban. Mindez céltalan volna. Amennyiben vonzódoz a könyvhöz, csak olyasmint ismételtetnék, amit nélkülem is tudsz. Amennyiben idegenkedsz tőle, semmi féle rábeszélésre se hajlanál. A könyvet lehet megszeretni, mint valami tárgyat, valami portékát. Csak tot ez, melybe valami be van zárva. A tartalmát kellene megszeretnem, az életrészleteit, a szellemet, melyből a könyv létrejön. Ehhez kevés pár perc. Kevés egy emberélet is.

Aztán félve tekintek magam köré is. Ez a század az ujdonságok, a fölfedezések, a tanulmányok százada. Viszont a könyv fölfedezésnek ösdi, találmánynak jaltulont egyszerű és régi, mint halottaink csontja. Krisztus előtt 2500-ban Babylonban már voltak agyagtáblákra írással rótt könyvek, a Krisztus előtti hetedik században Nínivében már könyvtárak is. Ezek a könyvek és könyvtárak hasonmái a maiaknak. Bizonyos önzéssel mutathatjuk rá erre a dicső családfára. De tudom, hogy a könyv nem újaválik ma s a jelen más egyebet bámul. Ennek a Guenbergré Edison és Marconi, Elérőt és Lindbergh. Inkább nézi a könyvet a mozi képeiben, inkább hallgatja a könyvet a rádió hangszórójából, mely az emberi hangot mindenütt jelenlévővé teszi. Inkább a kilométerekkel és mérföldekkel viaskodik. Nincsenek többé távolságok. Ázsia, Amerika és Ausztrália egyformán közel van hozzánk. Repülőgépen, léghajón sétálunk át egyik világrészről a másikba, gép kocsikkal szeljük át a globuszt. Ez nem kicsinyelendő vívmány. Ugy látszik, lebírtuk egyik ősi ellenségünket, a teret. Az emberiség részegen és megbüvölten vágytat előre földön, vízen, levegőben; tudja, hogy még mindig nem érkezett el a vég-ső határig, hogy a gépek, melyek a képet és a hangot közvetítik, még mindig tökéletesülhetnek, a közlekedő szörzök még mindig gyorsulhatnak, az iram még mindig szédlőtehető lehet.

Egyszer azonban ennek is vége szakad. Akkor az emberiség egy kicsit megdöbben. Ekkor majd magába száll és tűnődik utjáról, rendeltetéséről. És válaszát is keres a kérdésre paragon hagyott, elkérgesedett lelkében. De egyelőre nem talál.

Erre felel majd a könyv. A könyv, melyet lenézett és sutba dobott. A könyv, az álmadozó irkafirkája, a haszontalanság lomtára, mely szürke az „aranyvalóság” mellett. A könyv, melyet holpak hit, az ócska, vén salakakter minden élet kuforrása. A könyv, mely föl-mérte lelke délköreit, kibányászta agya mélyét s a legnagyobb magasságba, a legmesszebb távolságha vitte az előző nemzedékeket. A könyv, a szellemi manna, melyből mindenki jóllakhatik, az égi táplálék, mely minél inkább fogyasztják, annál több lesz belőle, a bűvös kenyér, mely senkit se hagy éhen, minden inséget kielégít, katalmassá tesz, úgy-hogy mindenki az ismeretek törése és nagybirókosa lehet általa, gondolatmilíomus. A könyv ez a medicina, ez a lelki gyógyszer, aminő Osymandias egyiptomi király nevezte, ez a „beteg lelkeknek való füves kertecské”, aminő egy bájos magyar költő nevezte. A könyv, mely é-közleán odaadja magát és sohase fukarkodik, sohase titkolódzik. A könyv, az az ékszerárzó, melybe a legértéke-

sebbek menették bele kincseiket. A könyv, mely századok során volt márvány, ére, papirusz, hártya, kéreg, viasz, fatábla, bőr és rongy, de változtatva anyagát, mindig megtartotta belső, re-télyes mivoltát. A könyv, ez a tekeres, ez a göngy, ez a gyöngy. A könyv, amely az ókorban és a középkorban kolostorok homályában ritka, egyetlen gyémánt volt s a nyomtatás feltalálásával oly általánossá vált, mintha az utcán kavicsként heverne a gyémánt és a szelle-mi jóléte oly magasra fokozta, mintha a munkások gyémánttűt viselnének, a gyári lányaink fülében briliáns szikraz-nékt. A könyv, mely által megismerjük elődeinket, hirt kapunk a múltból s nél-külte szellemi szhonnaink volnánk, bitang jöttmentek, akikre nézve nem is léte-znek az, amit előttünk járó testvéreink tapasztaltak és láttak. A könyv, mely-nek segítségével utódjainkkal érintke-zünk és üzenünk a jövőnek. A könyv, mely nemcsak azt tejté lehetővé, hogy gép nélkül Newyorkba és Yokonamába szálljunk, hanem azt is, hogy elzarando-koljunk a Krisztus utáni XVIII-ik szá-zadba, mint holmi szomszédos szobába.

Ennél nincs nagyobb csoda. Mindig a legegyszerűbb dolgok voltak a valódi csodák. Freud tanár egy baráti társa-ságban egyszer azt mondta: „csoda, hogy drót nélkül telefonálhatunk de még nagyobb csoda, hogy dróttal telefonálhatunk és legna-gyobb csoda, hogy két ember a pusztá szó által megérti egymást.” A könyv is ilyen mindennapi csoda. Hadd mámo-rosodjam el etől a gondolatról. Hadd vegyem kezembe a könyvet, mely oly magától értetődik, mint az elemek s még-is megfoghatatlan, forradalmian gaz-szerű mint minden, míhelyt mélyebben szemléljük. Hadd mutasson magasba. Tekintsd alakját, mely zárt egységben jéglához hasonlít. Evezredeknek kellett elmúlniok, amig magára öltötte ezt a formát. Annakéjté lapos volt és me-rev, mint a kőap, majd gömbölyded és pálcára göngyöstité, hosszúsága szerint mérték, átkar a fímelet. Voltak husz méter hosszú könyvek is. Ezeket egy-más mellé fektették, a polcra, vízszinte-sen. Csak később támadt az a most ter-mészetesnek látszó ötlet, hogy lapjait négyzetletűre vágják, egymás fölé ra-kosgassák s függőlegesen állítsák a könyvtárba. Marjális még csodálkozik ezen az elmes leleményen. Valamint az építkezés is soltáj egyszerű maradt s a falvak, a városok szélétben terjesz-kedtek mindaddig, amig kevesen éltek a világon, csak aztán vontak emeletet emeletre az emberek elszaporodásával, azonképen a könyv is csak azóta emel-kezik magasba, tör fölfelé, mióta a gon-dolatok, az érzések megsokasodtak s egyre többen érzik szükségét, hogy ezek-kei a téglákkal a szellem tornyait és fel-hőkarcolóit építsék, gátakat és bástya-fokokat az elmúlás ellen. Egy életen át majdnem mindenkinek összegyűllemlik annyi becses észrevétele, fájdalmas mondanivalója, amit senki másra se biz-hat, csak a könyvre. Ez a védekezés és a föllebezés egy magasabb itélőszék-hez. Ez ad nekünk szólásjogot az-után is, hogy a könyvörtelen természet megvonja tőlünk a szót s gégeánk elpor-lad, testünk semmivé válik. Ezáltal be-szélnek a halottak. Ez töri be a kripták bronzkapuit. Ez semmis életünk örök-kévalósága. Ez hirdeti azt, hogy jobbik részünk fönnmaradhat, hogy még nincs egészen halál és hogy van föltámadás.

Ezt az ereklyét, ezt a fegyvert, ezt a varázsszert szeretném kezébe adni uralóul, fiam.

Az aradi Kölcsey-Egyesület könyvsorozatáról beszél Fischer Aladár a nagymultu irodalmi egyesület elnöke

Röviden megemlékeztünk róla, hogy az aradi Kölcsey-Egyesület könyvsorozatát ad ki és az első kötet még ebben a hónapban megjelenik. Hirdasunkban megemlítetük azt is, hogy az első könyv Mikszáth-kötet lesz.

Tekintve, hogy Romániában az elmúlt három esztendőben mindössze néhány magyar könyv jelent meg, a Kölcsey-Egyesület könyvsorozatának híret né-pünk légszélsebb rétegei ószinte örömmel és meglepődéssel fogadták. A rend-szeres könyvmegjelentetés által szép terv válik valóra és délerdélyi magyar ságunk rövidesen és a körülményekhez képest szép kiállítási könyvek birtoká-ha juthat.

Ellátogattunk az aradi minoria rend-ház udvarában lévő „Vasárnap” nyom-dába,

ahol a könyvsorozat készül.

Amikor benyitunk a szedőterembe, Fischer Aladár főigazgatói igazgató, a Kölcsey-Egyesület elnöke és a Dravetz László nyomdavezetővel tárgyal az első kötetéről. A szedéssel már elkezdül-tek és elvégezték a sajtóhibák kijavítá-sát is, csak a fűzés van hátra, a könyv tehát rövidesen elindulhat az ország ma-gyar olvasóihoz. Minden hónapban egy-egy kötet megjelentetését tervezik.

Megkérjük Fischer Aladár igazgatót, ismertesse előttünk, hogyan valósult meg ez az idővös és szép elgondolás.

— Mivel Észak-Erdélyben az ottani románság által az elmúlt három esz-tendőben kiadott könyvek száma meg-

haladja a százat is — mondja Fischer Aladár —, remélni lehetett, hogy nem lesz akadály a tervünk megvalósításá-nak. És valóban, örömmel látjuk, hogy az 1940-ben elakadt romániai magyar könyvtérmeles, bár szerény keretek kö-zött, de ismét megindulhat.

— Milyen könyvek megjelentetését tervezték? — kérdezzük.

— Részben a magyar irodalom java-irónak egyes munkáit adjuk ki, rész-ben pedig lehetőséget nyújtunk az itteni irónak arra, hogy munkáikat nyilván-nosságra hozhassák.

— Hány példányban jelenik meg egy-egy könyv? — érdeklődünk.

— 2000—2500 példányban. Ez a szám egyelőre talán elegendő lesz arra, hogy nemcsak magánszemélyek, hanem isko-láink és közönyvtáraink is beszerze-hessék könyvszükségletüket.

— Mennyibe kerül egy könyv?

— A könyvetek önköltési áron hoz-zuk forgalomba. Senki sem nyer ezen csupán a magyarság ügyét óhajtjuk szolgálni.

A könyvek kiállításáról és terjedel-méről érdeklődünk.

— A szedés könnyen olvasható, vi-lágos betűvel, jó minőségű könyv-papíron. A boríték félkemény karton. Egy-egy könyv terjedelme átlag tíz iv. A tetszőes címlapot Amberg Imre, a litinő timisoarai-temesvári grafikus tervezte.

— Egyelőre

a három első könyvről

beszélhetünk — magyarázza Fischer Aladár. — Az első mikszáthi Kálmán műve, „A két koldusnak” és néhány el-beszéles a „Jó palócok”-ból. Ehhez Pu-hala Sándor, a Déli Hírlap szerkesztője irt először. A második könyv Móricz Zsigmond „Füligang” című bubájos pa-rasztidillje, Olosz Lajos dr., a Déli Hir-lap főszerkesztőjének előszavával. A harmadik Szemer Ferenc eredeti, eddig még nem jelenő Hazajáró lélek cí-mű munkája lesz, amelynek előszavát a könyvsorozat kezdeményezője, Kakassy Endre írta. Azután Marai Sándor vagy Zilahy Lajos kerül sorra, majd Móra Ferenc valamelyik művét szeretnénk ki-adni, ezt az irónkat erre nem igen ismerik, nem nagyon olvassák.

— Hogyan fogják terjeszteni, forga-lomba hozni a könyveket? — vetjük közbe.

— Lapjainkban: a Déli Hírlap-ban és a Havi Szemle-ben kellő időben közöljük majd könyvtértesedőinkkel és az érdeklődőkkel, hogy mikor, milyen mű jelenik meg és mennyi az ára, valamint, hogy hol szerzhető be. Nagyobb rendeléseket várunk iskoláinktól és könyvtárainktól. Átlagosan számítva egy iskolának tíz jutalomkönyvre, könyvtára részére pe-dig kb. öt példányra lesz szüksége egy-könyvből. Bizonyára sok szülő is köny-veinket fogja karácsonykor

a gyermekek karácsonyfája alá odaítani. Számítunk falusi tanítóinkra és papságunkra is, akik előreláthatólag szintén elsőik lesznek a megrendelők sr-ában. Ezenkívül valószínűleg vásárlónk között lesznek gazdaköreink is.

— Hála Istennek, mégsem alszunk és nem vagyunk tetszhalottak! — mondja bucsuzóul Fischer Aladár, a 62 éves Kölcsey-Egyesület elnöke.

Elkészültünk és indulunk kifelé a nyomdából, amikor megindulnak a gé-pek. Ütemes zakatolásuk mintha Fischer Aladár bucsuzó-szavait ismételtetné...

Részletek Vécsmarty Mihály „Gondolatok a könyvtárban” című verseiből

... De hát ledöntük a mit ezredek
Ész napvilágra mellett dolgozának?
A bölosek és a költők műveit,
S mit a tapasztalás arany
Bányából kifejtett az idő?
Hány fényes lélek tépte el magát,
Virrasztott a szív égő romja mellett,
S hogy tévedt, süjtött embertársinak
Irányt adjon s erőt, vigasztalást.
Az el nem ismeri érdem hősei,
Kiket — midőn már elhunytak s midőn
Ingyen rehte — csufos háladattal
Kezdett imádni a galád világ ...

És mégis — mégis fáradozni kell.
Egy újabb szellem kezd felkúszani,
Egy új irány tör át a lelkekben:
A nyers fajokba tisztább érzeményt
S gyümölcsözőbb eszméket oltam,
Hogy végre egymást szívben átkarolják,
S uralkodják igazság, szeretet,
Hogy a legalsó por is konyhajában
Mondhassa bizton: nem vagyok magam!
Testvérim vannak, számos máltól!
En védem őket, de megválnak engem.
Nem félek tőled sors, bármű akarsz.
Ez az, miért csüggedni nem szabad.
Rakjuk le, hangyasorgalommal, a mit
Agnunk az íhlet órában terem
S ha összehordtunk minden kis követ,
Építsük egy újabb kor babilét,
Mig oly magas lesz, mint a csillagok.

Mi dolgozunk a világon? Kűdeni
Érők szerint a legnemesbeléért.
Élőtünk egy nemzetenek sorsa áll.
Ha azt kivittük a mély sülyedésből,
S a szellemharok tiszta sugaránál
Olyan magasra tettük, mint lehet,
Mondhatjuk, térvén őseink porához:
Köszönjük, éte! áldomásida,
Ez jó mulatság, férfi munka volt!

Fordulj magadba

Erzékeidet zárj le, vond magad köré a függöny redőit, hulljon rád korom a kívülvilág kerüljön.

Ne nézz a hóra, borzalom, emléke sincs a napnak, fagyot lehel az ég, a Don, lábak, kezek lefagynak.

Ne lásd meg azt a villanást, mely üszköt vet, a házak tetőire s a robbanást, mely füstöt vet utánad.

Fordulj magadba, ott keresd a régi, régi dallam révületét, a béke szent zsongását, önmagadban.

A vértől megvadul, a föld, aknára lépsz, ne mozdulj, te öldökiesben elgyötört lélek, magadba fordulj!

Figyeld, a jelek és csodák ma legbelső teremnek és onnan küldi csillagát s intő szavát a gyermek.

KÖNYV LAJOS

KÖNYVSORSOK

II.
Klasszikus mintája a könyvsorsnak a Margit-legendája története. Ez azért is érdekes, mert teljesen tisztán áll a könyv kiinduló pontja és minden megállónya. Mindent meg lehet állapítani az író elszólásából és a bejegyzésekből. A könyvet Ráskai Lea, a középkor legképzesebb magyar apácája másolta 1510-ben a Margit-szigeten. Ráskai Lea írt a Margit-szigeti dómés kolostorban, ugyanott, ahol Árpád-házi boldog Margit is 250 évvel azelőtt. Ezt bizonyítják a megjegyzései. — A szigethez közeledést mindig „jön”, a távolodást „meg” fejezi ki ugyanigy alkalmazza a hoz és visz igéket is. Látszik, hogy nagyon ismeri a kolostor helységeinek régi és jelenlegi rendeltetését, ezt elbeszélésben mindig jelzi, mindig megmondja, hogy ez vagy az boldog Margit idejében itt vagy ott volt, erre vagy arra használták. A sziget elnevezését is Lea nővértől tudja meg. Akkor a szigetet Boldogasszony szigetének nevezték boldog Margit tiszteletére, „elésztebb” (előbb) Nyulak szigetének hívták. Elbeszéli, hogy soror Ágnes a sebtében beesett a kutba „mert az időben a kutat nem kerestek (kerítették) környül kövel, mint mostan él vala az kut az nagy udvaron az konyha (konyha) előtt, mert akkoron a kis sebtét konyhában főznek vala.” Elmondja, hogy a provinciális futa „egy kis mezőkére, kit mostan hívnak klastron közepének, az időben ott mivelnek vala (dolgoztak) az sororok a nyárban.” A könyv első birtokosa tehát a Margit-szigeti zárda, ennek számára másolta Ráskai Lea. Csak hogy nem maradt ott végleg. Buda felé vészfellegek indultak. A török közeledtére menekülni kellett. Előbb a nagyváradi klarisszákhoz költöztek, de ott sem volt egészen barátságos a hely s ezért 1567 táján Nagyszombatba vándoroltak, és innen 1615-ben Pozsonyba a klarisszákhoz. Mindezeket magának a könyvnek bejegyzései mondják el. De megerősíti ezt Ferronius Sigismundus is (1637). Ő említi boldog Margitnak egy régi magyar életrajzát, s azt mondja, hogy ezt a menekülő apácák a Duna szigetéről hozták Nagyszombatba és ott Káldi Mihály soproni plébános latinra fordította. Ez csak Ráskai Lea könyve lehet. Ráskai Lea 1522-ben még írt, pillanatnyilag sem kételkedhetünk, hogy a Margit-legendája a nagy vándorút első kiló méterét Ráskai Lea társaságában tette meg. Hogyan is tudott volna Lea nővér megvalni az ő kedves könyveit? Pozsonyban Pray György találta meg,

ugyanaz, akinek nevéhez fűződik legrégibb nyelvemlékünknek, a Halotti Beszédnek felfedezése is. Pray a kódexet eladta Hédeváry Vicsay Mihály grófnak, ettől Jankovics szerezte meg, s az ő gyűjteményéből került a Nemzeti Múzeumba.

Hogy idegen irodalmakból is beszéljünk könyvsorsról, említsük meg az utolsó tíz év legnagyobb érdekességét. Egy londoni könyvkereskedő valami olasz szövegű kéziratot ajánlott fel milánói kollegájának, aki a kéziratot látatlanba is megvette, s a posta el is szállította egyszerű keresztkötés alatt egyéb nyomtatványokkal. A 700 oldalas kódex elfakult betűivel néhány száz esztendő mujtat sejtetett még a laikussal is. A szöveget néhány oldal kézirattal előzte meg, bár szintén elfakult írással, de látható volt, hogy ez a pár oldal későbbi idők hozzáadása, pecsétekkel és aláírásokkal. Szerencsétlen angol könyvkereskedő! Ha tudta volna, hogy mit ad el! Mert ez a könyv semmi más, mint a híres Baruffaldi-kódex, Tasso Megszabadított Jeruzsálemének és Amintájának eredeti kézirata, amelynek már kétszáz éve nyoma veszett. Ezt Francesco Flora, a Tasso-irodalom mai legkiválóbb szakembere minden kétséget kizáróan állapította meg. Van ugyan még egy Tasso-kézirat, a Joane-kódex de nem ez az eredeti. Feljegyzések bizonyítják, hogy a Megszabadított Jeruzsálem eredeti kézirata egybe van fűzve az Aminta kézirattal. Az is fel van jegyezve, hogy Baruffaldi korának legkiválóbb irodalomtörténészeivel, Fontaninivel, Scalabrinnel és Lucchesinivel megállapította, hogy ez az eredeti kézirattal, ezt bizonyítják a kódexet megelőző lapok is pecsétjükkel és aláírásukkal. Mindez itt van a most előkerült kódexben, hitelességéhez tehát szó sem fér. A kódex eredetileg az Este-k tulajdonosa akik eladták a ferrari Dajla Monetanak, ahonnan Baruffaldi birókába jutott. Baruffaldi 1717-ben Crispinek, a ferrari patriciusnak ajánlkozta. Ettől kezdve a könyv eltűnik. Hogy a könyv milyen utakon boiyongott, amig Londonba ért, erre nézve a könyvben csak egy tájékoztatást találunk: a beiktóási táblán Charles Stuart címere díszlik, aki a XVIII. század közepén angol követ volt Párisban. Hogy a könyv hogyan jutott hozzá, ezt nem lehet tudni, itt a szálak megszakadnak. Annyi bizonyos azonban, hogy az angol könyvkereskedő ma is vakarja a fejét. És szívesen visszavásárolná a könyvet. Odaadná érte — Sziciliát.

RASS KÁROLY

Aug. 30, vasárnap
Róm. kat.: Róza
Protestáns: Róza
Ortodox: Sándor

Napkelte: 5 ó 14 p
Napny.: 13 ó 46 p
Naph.: 14 ó 31 p
Üjhold: 20 ó 59 p.

A Déli Hírlap megjelenik mindennap a vasárnapokat és ünnepeket követő napok kivételével. Timișoara-Temesvári szerkesztőség és kiadóhivatal: L. Piata Brătianu 3. Telefon: szerkesztőség 50-78, kiadóhivatal 23-10.

Előfizetési ár a lap házhoz való kézbesítésével vagy postán küldve: egy hónapra 140 lej, három hónapra 400 lej. Egyes szám ára 5 lej.

Aradon előfizetések, hirdetések és felszólamlások Reclama hirdető-irodában, Meșana-utca 6. Telefon: 17-11.

— Nyugdíjfizetés Aradon. Az aradi pénzügyigazgatóság nyugdíjosztálya közli az aradi nyugdíjosokkal, hogy az augusztus havi nyugdíjokat szeptember 1-én és 2-án fizetik ki a szokásos módon és helyeken.

— Milyen élelmiszerjegyek érvényesek. Timișoara-Temesvár város közlekedési szolgálata közli, hogy az augusztus 31-től szeptember 5-ig terjedő héten a következő élelmiszerjegyek érvényesek: Népkenyér vásárolható az 50., 51. 52., 53., 54., 55. és 56. számú kenyérjegy ellenében. Egy-egy jegyre 300 gramm kenyert adnak. Hus vásárlására a 17. és 18. számú husjegy, zsir vásárlására pedig szeptember elsejétől kezdődően a 3 számú zsirjegy jogosít.

— Gabonaraktárak kötelező bejelentése. Az aradi városi élelmiszerügyi hivatal közli az aradi gabonaraktárak tulajdonosainak és bérletivel, hogy augusztus 31-ig a vármegyei élelmiszerügyi hivatalnak írásban jelenteniük kell nevükön, lakcímükön és a raktár címén kívül az utóbbi befogadóképességét és hogy jelenleg milyen célra használják. Ha a raktárhelyiség üresen áll, meg kell indokolni, hogy miért. A bejelentési kötelezettség minden olyan helyiségre vonatkozik, amely alkalmas gabona leraktározására. Az olyan raktárhelyiségeket, amelyeket a tulajdonos nem használ, a prefektúra rendelkezésére kell bocsátani, bérösszeg ellenében.

— Szülei elleneznek házasságát — öngyilkos lett. (Targoviste). A Dambovina megyei Poiana de Jos községben Nițu Rada 17 éves leány öngyilkossági szándékából a kutba ugrott. A fiatal leány még hónapokkal ezelőtt Enela Chiriac falubeli legénnyel Bucurestibe szökött, mert szülei ellenezték azt, hogy a fiuhoz feleségül menjen. Visszatérve a faluba, a fiataloknak nem sikerült a leány szüleinek beleegyezését megszerezniük, közben a leány súlyosan megbetegedett. Tegnap azután kihalva, hogy egyedül maradt a házban, Nițu Rada az udvarban lévő kutba ugrott. (Rador.)

— Elhunyt leány. Becze Klára 15 éves leány szüleinek Fratelia-Ujkiroda, VII. utca 27 szám alatti lakásáról három hete eltűnt és azóta semmi életjelet nem adott magáról. A leány középtermetű, fejlett, külön ismerhető jele: vörös haj és bal kezefélén vágás. Akik az eltűnt leányról valamit tudnak, értesítsék aggodó édesanyját, aki szeretettel várja haza gyermekét.

— Az osztálysorsjáték első osztályának húzási eredménye. (București). Az osztálysorsjáték első osztályának első és második napi húzásán a következő számok nyertek nagyobb összeget: 2.000.000 lej: 32610; 750.000 lej: 36173; 400.000 lej: 71649 35; 100.000 lej: 30454 10530; 80.000 lej: 48269 68607 65113; 60.000 lej: 65113 63546 70010; 40.000 lej: 170 2554 23838 64413 66500 40333 18666 3427; 30.000 lej: 49493 73634 52673 41520 66200 64247 17132 71378 77017 30302 5137 72291; 20.000 lej: 466 69442 43540 47100 17130 55412 30625 34212 36627 50161 41633 79339 27923 25880 62068 51665 78537 53205. A kétmillió lejes jutalmat 20, egyenkint 100.000 lejes összegben osztották ki: 65105 65843 72423 14071 40557 40375 31416 2211 1269 68275 717 3446 3071 3427 7681 33376 6860 37080 75967 64095. A felsoroláson kívül még több sorsjegyet húztak ki egyenkint 14.000 lej, 8000 lej, 7000 lej és 4000 lej nyeresémmel. Számhibáért felelősséget nem vállalunk.

— Keresztet építenek a brasovi-brasói Cenk-hegy tetejére. (Saj. tud.) A kultuszminisztérium engedélyével Manole Enescu prefektus elnöklété alatt bizottság létesült, amely a Cenk tetején felállítandó hajalmas kőkereszt tervének kivitelén dolgozik. Az építkezés költségeit közadakozásból fogják fedezni.

— Katolikus ifjúság előadása. A Timișoara-Temesvár erzsébetvárosi római katolikus plébánia ifjúsága ma augusztus 29-én, vasárnap este hat órai kezdettel a plébánia kertjében műsoros előadást rendez. A jövedelmét a Vöröskereszt javára fordítják.

— Beiratások az aradi római katolikus tanonciskolába. Az aradi római katolikus magyar tanonciskolában a beiratások szeptember 1 és 10 között lesznek. Beiratkozni lehet naponta délután 5—7 között; az igazgató lakásán (Sincui-utca 20). Beiratkozni tartoznak a III. osztályt végzett tanulók is, akik csak a IV. osztály elvégzése után kaphatnak abszolváló bizonyítványt. A beiratkozáshoz szükséges okmányok: 1. szerződés, 2. születési és 3. iskolai bizonyítvány. Akinek még nincs szerződése ideiglenesen iratkozik be, de köteles már most jelentkezni. A beiratási tandíj és iskola szerek díja egyenlő az állami tanonciskolában fizetendő díjjal és évi 1500 lej. A beiratás szeptember 10-én zárul.

— Halálosvégi gázolás. (Saj. tud.) Codlea-Feketehalom Brasov-Brassó megyei községben a munkaügyi minisztérium 21.529. számú téhergépkocsija elittott egy Tontsch Ottó nevű 12 éves gyermeket. A gázoló gépkocsi néhány méterrel át magával vontozta a kisfiút, végül egy szembejövő gépkocsival összeütközve, megállott. Az áldozat néhány perc múltán meghalt. A gázoló gépkocsi vezetőjét letartóztatták.

H. Sziklai Gizi tánciskolájában Arad, Mareșal Avarescu-u. 8, szeptember hó 4-én, szombaton este 7 órakor új táncanfolyam nyílik kezdők részére. Beiratkozások egész nap az iskola helyiségében.

(*) Eljegyzés. Zupcsics Irénke és Seleján Pál kereskedő, Aradon, jegyesek.

(*) Orvosi hír. Dr. Fischer Ilona, Arad, ismét rendel.

(*) Házasság. Augustin Miklós és Pásztor Ilona e hó 25-én házasságot kötöttek. (Mindem kiíró értesítés helyett.)

(*) Haláloszások. Skoday Benő, életének 67-ik évében, rövid szenvedés után, e hó 28-án elhunyt. Temetése e hó 29-én, délután 6 órakor lesz a timișoarai erzsébetvárosi római katolikus temető kápolnájából, római katolikus szerződés szerinti. — Özvegy Fényes Dezsőné, születési nevén rétháti Kövér Szerén, augusztus 27-én Aradon meghalt. Temetése augusztus 29-én, vasárnap, megy végbe az aradi felső temető halottas házából.

— Ügyletes gyógyszerárak. Augusztus 29, vasárnap: Arad: dr. Dick (Marasesti-utca 1), dr. Kárpáti (a villamos állomással szemben). — Timișoara-Temesvár: Belváros: Jahner Károly (Libertati-tér és Vesile Alexandri-utca sarok), Gyárvaros: dr. Keller István (3 August-utca), Erzsébetváros és Józsefváros: Roxin (Axente Sever-tér), Mehala: Chioreanu (Clocotca-utca 18). — Fratelia-Ujkiroda: Panajoth. — Freidorf-Szabadfalu: Bonomi. — Augusztus 30, hétfő: Sibiu-Nagyszombat: Pog V. (Telefon 362.)

FORUM-MOZI, ARAD

Távbeszélő 2-10
Flóadások 5, 7 és 9-kor.

Ma. Megható történet, mely egy zeneszerző életét eleveníti meg.

Ki boldogabb mint én

Megható történet. A főszerepben: **Tito Schipa, Maria Jakobini, Caterina Boratto.**

Kölcsey Ferenc

1790—1838

— Kenyér hete a timisoarai-temesvári református egyházban. Az új kenyérről való hálaadás alkalmával a timisoarai-temesvári református egyházban szeptember 5-én, azaz a jövő vasárnap tartják a szokásos újkenyéri urvacsoreszt. Ezt megelőzően egész héten keresztül bimbánati előkészítő istentisztelet lesz naponta délután fél 7 órakor a templomban Kenyér hete összefoglaló címmel sorozatos biblia-magyarazattal. Az istentiszteletek sorrendje a következő: hétfő: Isten és a kenyér, igét hirdet Péntek Árpád, kedd: Az ember és a kenyér, igét hirdet Debreczeni István, szerda: Az élet és a kenyér, igét hirdet Péntek Árpád, csütörtök: A bűn és a kenyér, igét hirdet Nits István, péntek: A lélek és a kenyér, igét hirdet Nits István, szombat: Krisztus a kenyér, igét hirdet Debreczeni István. Az egyház vezetősége ez upon is felhívja az egyház presbitereit és tagjait, hogy ezeken az istentiszteleteken minél többen és állandóan jelenjenek meg, ez által is kifejezve hálájukat az új kenyérről bennünket megáldó Isten iránt, kinek a kenyérről való áldását régen éreztük annyira és oly bőséges mértékben, mint most. Az egyház egyszersmind felhívja tagjait, hogy mindenképpen készüljenek a hálaadásnak az urvacsoresztével leendő kifejezésére. A Gyárvárosban kedden, csütörtökön és szombaton ugyancsak délután fél 7 órakor lesznek a bimbánati istentiszteletek.

Koszorúmegváltások. A diáksegély javára a Magyar Népközösség pánsági tagozata elhalt elnökének, Martzy Mihálynak emlékeztére koszorúmegváltás címén a népközösségi irodában a következő adományok folytak be: Római Katolikus Népszövetség periam-periamosi szervezete 1500 lej, K. F. (Periam-Perjámos) 1500 lej és Páll Berciné (Lipova-Lippa) 500 lej.

Czégka Baba

tornaiskolájában a beiratások szeptember elején kezdődnek. Arad, Avram Jancu-ter 15. szám, 1. emelet, délután 5—7-ig. Távbeszélő 15-89. Torna, ritmika, stepp, akrobaiika, gyógy- és gyógytorna.

SPORT

A HORVÁT ÖKÖLVIVOK VENDEG-SZEREPLÉSE TIMISOARA-TEMESVÁR MAI NAGY SPORTESEMÉNTE

A zágrábi HASK kiváló ökölvívónak váratlan megerkezése nagy örömet okozott Timisoara-temesvári sporttársaságunknak korábban. A hír fuftúzként terjedt el a szurkolók között és mindenki igyekezett jegyét biztosítani. A Capitol-mozinál lévő pértárák ma már korán reggel nyitnak, hogy a tolongás valamennyire elkerülhető legyen. A régen nem látott nemzetközi viadal délközt 10 órakor kezdődik és bizonyára tendkívül izgalmas küzdelmeket hoz majd. A Chinezul-CAMT és a CFR legkiválóbb ökölvívóiból összeállított timisoarai-temesvári válogatottnak minden erejét latba kell vetnie, hogy a zágrábiakat, akiknek sorában több horvát bajnok szerepel, esetleg legyőzze.

A CHINEZUL-CAMT MEGKEZDTE EDZÉSEIT

A Chinezul-CAMT első edzésén, amely a nyári szünet után csütörtökön tartották a Banatul pályáján, szép számban jelenek meg az egyesület labdarúgói. Az edzésen kétkapus játékos volt, melynek során az A) csapat 3:2-re győzte le az ifjúsági együttest. A gólkölnök B) és Kozsán, illetve Ferenczy és Kovács osztottak.

Zsinor, vászon, zsákok

kenderből és pamirtól

Georghe Lascunál

București, Se'ari-utca 20. szám.
TELEFON 5-54-11.

Keresnek hely ügynököket nagyobb városokban.

Ereke a magyar nemzet zivatáros századaiból: nemzeti imádság. Megteremti a politikai és akadémiai művészi szónoklást. Bátor, de nem elfogulatlan kritikus. Tanulmányai számottevők a maga korában. Tisztaszavú és tisztaléki ember. A jobbság felszabadításának meggyőződéses híve és lelkes harcosa. Keserű, fájdalmas, meghasonlott magyar.

Családja a honfoglaló ősökig, Und vezérig vezet vissza származását. Református. Atyja Kölcsey Péter, anyja Bölöni Agnő. Öt testvérel együtt korán kerül árvaságra. Rokonok, dogenek nevelik költőnk. Félénk, tartózkodó gyermek. Játék helyett az Akropolisz epítőit homokból, a debreceni kollégium udvarán. A kollégiumban nem érzi jól magát a szilaj diákok és a tulságosan komoly professzorok között. Himlőben elveszi bal szemét. Félzsime is elég neki sok tanulásához. Az ókori remekírók válnak meghitt társává. Megtanul olyan jól görögül, mint senki az ő korában. Előbb Cornelius Nepos, később Homéros kedves olvasmánya. A francia és német írókat is olvassa. Goethe az eszményképe. A magyarok közül Virág, Csokonai, Kisfaludy és a későbbi hű barát, Kazinczy, kedves költői. Ifjan, tizen-nyolc éves korában kezdődik sirig tartó barátsága Kazinczyval. Pesten, joggyakorlaja idején Kazinczy priaszával tart szoros barátságot, főként Szemere Pállal. Így lesz a Mondolat társszerzője a nyelvújítás harcában. Álmosdon, majd Csekén gazdálkodik. Rokoni nivalavállalásra unszólják, mert birókrésze kevés, de Kölcsey válasza: „Hozzáteszem lelkem függetlenségét, és elég lesz”. Csakugyan, nincs annyi jövedelme, hogy állandóan Pesten élhessen, ahová irodalmi tervei miatt vágyódik. 1829-ben Szamárvármegye szoleálatába lép, 1832-ben már megyei főjegyző. A vármegye őt küldi az 1832—36-i országgyűlésre követnek. Itt nagy és szép szerepe van.

Kölcsey szemben a Virág Benedek-féle rendi hagyományos romantikával, a realiztikusabb nemzeti romantika képviselője. Riadtan látja, hogy komoly reformot az egész nemesi társadalom nem akar. Aftól fél, hogy a másfélszázados török-korszak halálos mozdulatlansága és újabb négy évtizedes tehetetlenség után sincs haladás. Így támad fel benne a nemzethálál képe. Ezért írja meg Zrínyi dalát, a nemzeti reménytelenség és lemondás keserű énekét. A reformokat követelő Kölcsey lehangoztan látja a „lábolhatatlan zavarakat”, amelyekbe fulnak a tárgyalások. A rendi alkotmány eljárása szerint a reformok keresztülviteléhez évtizedekre volna szükség. „Sironituli hangja kesergő lágyságával, — írja róla Kossuth — átjárta a lelkismerekek titkos redőit”, a nélkül azonban, hogy a rendi merevséget megtörhetné. A nemesi alkotmány mohos sziklái szétzúzódnak a reformerek nemes szándéka. „Hévvél folyt a szó — írja Kölcsey — összeegyezés nélkül végződött. Taps és székroborostyánnal és méltósággal visszakeresztedés a legtöbb követ célja”. A tárgyalásokat az is nehezíti, hogy a vármegyék pótutasításokat küldenek követeknek, ha közben odahaza a korteskedés más irányt szab. Így kap Kölcsey is meggyőződéssel ellenétes, maradi utasításokat. Lemon. Gyönyörű beszédben tucszik az országgyűléstől, amely a beszéd mély hatása alatt fel-függeszti tanácskozásait. Az ifjúság gyászol és az ifju Kossuth gyászkerében küldi szét az Országgyűlési Tudósításoknak a lemondásról szóló közlését.

Kölcsey a legnemesebb eszmények világában él, messze a rideg valóságtól.

„Ideális képekhez szövé magát — írja róla Kemény Zsigmond — s valahányszor mindennapi hideg valósággal találkozik, szabadságérzete mindig sebes fájdalommal éget. — Gyermekkedélyii, szentakarajú, de tapasztalás nélküli politikus.” Kölcsey igen közel áll Széchenyihez, de éles különbség van közöttük a jövő elképzelésében: Széchenyi maró gunnyal ostromozza a meddő hazafias fájdalmat, Kölcsey meghasonlottan, reménytelenül száll korai sirjába. Nem tud hívó magyar lenni. Harcait megharcolja, mert az erkölcs kultuszának ez a legnagyobb alakja Deákhoz hasonlóan a remény nélkül való harcot sem hagyja abba, amint „a hű bajnoknak utolsó csepp vérig kell harcolnia.”

Irodalmi értékben beszédei vannak az első helyen. Elve, hogy a szónok ne alacsonyodjék le a tömeg színvonalára, hanem emelje fel hallgatóságát magához. Gondosan készül a szónoki pályára és elmélyülten minden beszédére. Nem rendelkezik különösebben a szónoklás külső feltételeivel: belső tűz, szent meggyőződés, líraiság és képzelet teszi beszédeit mintákká. Megyei beszédei közül híres: A szármári adózó nép állapotáról és A sorsvonás című. Figyelmeztet a Galiciából akadálytalanul beözönlő zsidóság okozta veszélyre. Türelmetlenül tartja az akkori katonafogdosás emberiségét. Országgyűlése beszédei

Parainesis Kölcsey Kálmánhoz

(1837)

Kölcsey Ferenc életbölcességét olyan remekműve öntötte, melynek gondolatai elővülhetetlenek. Formája és tartalma tekintetében kitünő erkölcstanító mű.

Az ifju, akidhez Kölcsey ezt az októató beszédet intézte, később hazaja vövezése közben halt meg, fiatalon, 1849 április 16-án, komárom ostromában mint honvédhadnagy.

„Az, ki életében sokat érzett és gondolkozott; s érzeményeit és gondolatait nyom nélkül elroppenni nem hagyta: oly kincsét gyűjtöhetett magának, mely az élet minden szakában, a szerencse minden változásai közt gazdag táplálékot nyújt lelkének. Sok szép iránok a bölcsék s gyakran a nem épen bölcsék is; gazdag forrást nyitának föl, honnan jó sorsban inés, balban vigasztalást, mindkettőben magasra emelkedést, szív- és észnemesülést merithetünk: de azok is csak úgy hatnak reánk, ha érzés és gondolkodás által sajátunkká tevők, ha saját magunkban kiforrva, lényünkhez kapcsolódtak, mint az esti szélhez a virágillat, melyben megfűrdőt.

„A mindég szerencsében élő ily saját birtokot szerezni reá nem ér. Isten a szenvedőnek engedé a vigasztalást az egész természetből, az emberi tetekből

közül a legnevezetesebbek a magyar nyelvőről, a vallásról, a papi tizedről, az örökvaltságáról és a szerencsétlen lengyel nép feldarabolásáról szólók. Akadémiai beszédei Kazinczy Ferencről és Berzsenyi Dánielről mindmáig mintaszerűek.

Emléataiban többre tartja Kis János költészetét, mint Csokonai Vitéz Mihályét és Berzsenyi Dánielét, akinek lanját igazságatlan bírálatával elhaltatja. Fővédesei ellenére is jó szolgálatot tesz az irodalmi színvonal megvédésére. Körner „Zrínyi”-jét, amelyért a magyaros külsőségek miatt nagy a lekesedés, jogosan szállítja le érdemeitlen polcáról.

Országgyűlési naplója az 1832—36-i országgyűlés első nyolc hónapjának az eseményeit tartalmazza és bírálja ostromozó, keserű gunnyal. Ez a napló az akkori nemesség embertelen konokságának az okmánya arról, hogy mennyire nem akarj komolyan javítani a jogtalan és nehezsorsu jobbságon.

Idegen hatás alatt írja finomhangu lírai verseit, balladaszerű elbeszélő köteményeit, novelláit. A vadászlat című novellájában a vármegyei igazságszolgáltatás gyarlóságait és a vármegyei bírtón embertelenségeit ostromozva, előfutárja Elővös József Falu Jegyzőjének.

Parainesis-én Cicero és Isokrates hatása látszik. Hű tükre mégis Kölcsey lelkének, amelynek magas rőtét kortársai csodálják, de nem követik. Ez a lélek ma jobban hat, alkot és gyarapít, mint száz évvel ezelőtt.

és tanításokból szívben élő tudomány szivhat. Hiala neki, hogy életemet nem hagyá szenvedések nélkül folyom! Keserűek valának azok, és mégis áltok tanulom az emberiség becsét értani, való nagyságot hii ragyogásból megválasztani, balszerencse tekintetét nyugodtan tűrni, kevés hieimhez kölcsönös hűséggel csatlódnai, s mindenek felett érezni: mikép szenvedés és kebel szagatót áldozat tulajdon örömet hoz lelkeinknek, és sorsunkon fellilemelkedni megtanít.

„E gondolat egyike azoknak, miket életemben legtöbbször s legörömeztobbi iram le. Lesz szenvedő, úgy hívéim. Kinek vigasztalást kívántam ezt általam s olvasni; s lehetetlen volt e parányi írást azon nem kezdenem, midőn számon, írok, szeretett fiam, hogy vidám és bánatos napaimban gyűjtött parányi kincsemből emléket alkossak.”

Esti dal

Kerestem szeliden
Az este leszáll;
Lágy szél nyög epedve
Virágainál,
S míg szél nyög epedve
Virágainál,
Harminya szememnek
Azokra leszáll.

Nem látod e, lyányka,
Hűs árnyaimat?
Jér s tépd kebeledbe
Virágaimat!
S harmatja szememnek
Ha róluk lehull,
Lassan leperogva
Szívredre vonul.

Bosan esőrg a bab,
A fülmile zeng,
Fenn a szerelemnek
Szép csillaga leng.
Míg nézz mosolyogva
Szögörd alól?
Ah, lelkem álded ki
Borulajból! —

KÖLCSEY FERENC

Megjeleni A „vak király” című magyar népmese-gyűjtemény

A napokban jelent meg az auidnagyenyedi Bethlen-nyomdában „A vak király” című magyar népmese-gyűjtemény. A vasjag kötetet kivevő gyűjtemény meséit Vita Zsigmond válogatta össze legszebb népmeséinkből. Az egyszerű előadásmódu, kedves, humoros hangú mesék nagy része elsősorban a gyermekekhez szól, de az érdekes történetekben sok gyönyörűséget találhatnak a felnőttek is. A könyv az auid-nagyenyedi Bethlen Szövegkezetnél rendelhető meg. Ára 200 lej.

Rádió

AUGUSZTUS 31, KEDD

BUCURESTI: 6.55 Hírek, reggeli zene, 12.45 Hírek, 13. Roman-olasz bajtársi óra, 13.50 Hírek németül, 14 Hírek, 14.15 Közlemények, 14.30 Sebesültek órája, 15.30 Könnyű zene, 15.40 Katonák üzennek, 16.40 Hírek oroszul, 17. Zenekar, 18. Olaszország órája, 19. Hírek németül, 19.15 Zongora, 19.40. Közlemények, 19.45 Hírek, 20. Rádiózenekar, 21. Szimfonikus zenekar, 22. Hírek, sportesemények, 22.20 Szórakoztató zene.

RADIO MOLDOVA: 12. Harmonika, 12.30 Könnyű zene, 13.30 Hírek, 13.45 Olasz és spanyol zene, 19. Előadás, 15.15 Vallásos zene, 19.35 Kamarazene, 20. Előadás, 20.15 Caruso-lemezek, 20.30 Sétahangverseny, 21. Hírek, 21.45 Könnyű zene.

BUDAPEST I.: 6.25 Torna, zene, hírek, zene, 10 Hírek, 10.15 Operarészletek, 11.15 Szalonzene, 11.40 Divartudósító, 12.10 Zenekar, 12.40 Hírek, 14. Szórakoztató zene, 14.30 Hírek, 15. Cigányzene, 15.45 Gyermekdélután, 16.20 Hírek németül, románul, szlovákul, ruszinul, szerbül, magyarul, 17. Előadás, 17.25 Zenekar, 18.35 Előadás, 18.50 Hírek, 19. Hangverseny, 21.05 Elbeszélés, 21.25 Cigányzene, 21.40 Hírek, 22.10 Táncegyüttes, 23. Finn zene, 23.45 Hírek.

BUDAPEST II.: 16.15 Zenekar, 17. Ruzsika hallgatónak, 17.30 Szalonzene, 18. Előadás, 18.25 Hírek, 19. Mezőgazdasági felőra, 19.30 Könnyű zene, könnyű népzene, 21. Hírek

Apróhirdetések

URINÓ szeretné a román nyelvet elsajátítani magyar, német vagy szerb nyelv ellenében. Ajánlatokat „Conservatio” jelígre a timisoara kiadóba kér. (5856)

ELVESZETT Markó Mátyás névre szóló piros igazolvány. Megtalálójá adja át Timisoara, II., Simion Barnuti-u. 63. szám alatt. (6861)

ELVESZTEK Buge Ioan névre szóló összes iratok. Megtalálójá adja át 1000 lej jutalmért vagy a timisoara IV. kerületi rendőrségen, vagy Sagului-ut 2. szám alatt. (6860)

FELFOGADOK azonnal nagymunkást, kézürelmet, kézimunkást és tanult, Ugyanott 3-szobás lakást keresek. Cim: Molnár István gyermekruha-szabósa, Timisoara III., Cluj-u. 13. (6867)

JÓ ÁLLAPOTBAN lévő férfikerékpár eladó. Timisoara III., Regent Buzdugankörút 24. (6696)

JOBB HÁZBÓL való tanulóleányt felfogadok. Cim: Francz, Timisoara I., Regina Maria-körút 21. (6699)

HALÓSZOBABUTOR. korszerű, új, még nem használt, kaukázusi diófából való és új konyhabutor eladó. Megtekinthető hétköznapokon 12-3 óra között. Timisoara, I., Cetaui-körút 97. (6768)

A VÁROSBAN jártas kocsis, valamint állandó munkások jó fizetéssel állást nyerne Wolf Mátyás fakeskedőnél, Timisoara IV., Bolintianu-u. 11. (6712)

REDŐNYÓS gyermekkocsi, világos, keveset használt, elsőrendű fehér gumikkal, eladó. Timisoara IV., Fröbl-utca 36, II. emelet 25. (4298)

FIATAL kifutófiut vagy leányt felfogadunk. „Matador”, Timisoara I., Mercy-utca 2. szám. (6750)

BEJÁRÓNÓT keresek délelőtre. Timisoara III., Brancoveanu-u. 15, 2. ajtó. (6752)

JÓ FŐZŐ mindenest szakácsnőt felfogadnak. Cim: „Matador”, Timisoara I., Mercy-utca 2. (6751)

KÉT DIAKOT vagy diákleányt teljes ellátásra vállalkozok. Timisoara, Fratelia, II. utca 4. szám, 5-ös villamos, megálló a ház előtt. Közlebbi felvilágosítást nyújtanak Botz Károly szűcsüzletében, Timisoara, Regele Ferdinand-körút 1. (6725)

Timisoara lemesvári **CORSO-MOZI** előadások 2, 5, 7, 9 kor TELEFON 38-95
egy nagy levehető pompás alakú asztal: este a kertben.
MACARIO COWBOY
Adriana Siliveri, Eli Parvo, Giovanni Grasso, Carlo Rizzo

ESZTERGÁLYOST és lakatos-tanoncot felfogadnak. Timisoara IV., Gelu-u. 26. (6701)

HOSSZU irodai gyakorlatlalt bíró nő kiségitő, vagy helyettesi állást vállal. Ajánlatokat „Tiszviselő” jelígre a timisoara kiadóba kér. (6728)

GYAKORLATTAL bíró szöveket mechanikus szövecsékhöz és scherolónöket keres Ing. Garleșteanu & Co., Timisoara IV., Simion Baritiu-u. 11. (6755)

DIVAT-TERVEZŐ, felsőruha, fehérnemű, varró szabászati, rajz, művirág szövevészet, kesztyű, játék, aranyhímzés, bőrmunka, orsócsipke stb. tanfolyama kezdődik. Somoray Julia munkatanítónő, Timisoara IV., Bratianu-u. 12. az udvarban. (6724)

Mész
vagontéleiben olcsón eladó.
„VARNIȚA”
Peștera-Boi, Județul Hunedoara

SZELLEZTETŐ motort, nagyobbat, vagy más hasonló motort, 185 voltára, sürgősen vennék Ajánlatokat 12-1 óra között Timisoara, 1. ávbeszélő 40-55 szám alá kérék. (6827)

ELADÓ kifogástalan állapotban levő külföldi II. Student akkordeon. Timisoara III., Cavaler Martini-u. 81, román temető mögött. (6828)

BEJÁRÓNÓT, 50 éven felülit, és törvényesen megengedett szobaleányt nagy fizetéssel és mellékkeresettel felfogadnak Timisoara III., Isosif Gal-u. 5, 1. ajtó. (6830)

KÜLÖNBÉJÁRATU butorozott szoba, fürdőszobával, kiadó. Cim: Timisoara I., 3 August-u. 11, 13. ajtó. (6770)

VÁLASZTEKOS izléssel butorozott 2 szoba, fürdőszoba-használattal, két vagy 1 fionom uriembernek kiadó. Cim a timisoara kiadóban. (6799)

A SZENTIRMAI IVOR vezetése alatt álló kereskedelmi szaktanfolyamon a beiratások megkezdődtek A tanfolyam szeptember 6-án nyílt meg. Cim: Timisoara I., Bulevardul Regele Mihai 8, III. em (6820)

27-es. EARNA, magasszárú gyermekcipő eladó. Schemmel, Timisoara I., Luther-tér 3. (4302)

LIPOVAN Regele Ferdinand-utca 44 számú ház eladó. Erdéklődni Rancu Vasiliu-nél, Lipovan. (4302)

KÉZÁPOLÓT, aki ondolálni és festeni tud, valamint fiatal borbélysegédet, tanulóleányt és tanultot felfogadnak. Erhardt, Timisoara IV., Bratianu-u. 29. (6820)

80 ANŐRA-nyul, tiszta faj, eladó. Timisoara III., Odobescu-u. 45. (6821)

JÓ ÁLLAPOTBAN lévő, háromkerékű gyermekkerékpár eladó. Timisoara II., Dorobantilor-u. 11. (6859)

SZÜRKEFOLTOS, fehér, nagy macském megtalálójának jutalmat adok. Timisoara III., Domnita Balasa-u. 19. (6824)

ÁLLÁST keres vízvezetési és gépmunkához is értő lakatos. Vidékre is megy. Cim a timisoara kiadóban. (6828)

ZÖLDRE festett csőagy, 5 matrac és kerevet (ottomán) eladó. Ugyanott szelesebb kerevetet (ottomán) keresnek Timisoara I., Semenici-u. 15, 2. ajtó. Reggel 8-10-ig. (6825)

KERESEK jól főző mindenest szakácsnőt. Cim: Timisoara III., Romulus-u. 22. (6876)

DIÁKLEÁNYKA teljes ellátást kaphat urcsulánán, a józsefvárosi zárda közelében. Timisoara III., Timotei Cipariu-u. 6, 2. ajtó. (Mária-szobor mellett.) (6822)

JÓ FELJÓS TEHENET felesbe átvennék. Ajánlatokat „Haszon” jelígre a timisoara kiadóba kérék. (6814)

INTERNATIONAL traktorhoz vezetőt keresek azonnali belépésre. Bővebb felvilágosítást Timisoara I., Bratianu-tér 1 szám alatt nyújtanak a timisoara Első Takarékpénztárban. Délelőtt 10-1-ig. Távbeszélő 40-11. (6315)

NAGYOBE bántási birtok vezetésére, azonnali belépésre képzett gazdát keresek. Jelentkezni: timisoara Első Takarékpénztár. I., Bratianu-tér 1 szám alatt. Délelőtt 10-1-ig. (6816)

ÖTSZOBÁS lakás kiadó azonnal. Aradul-nou, Banatului-ut 30. Ugyanott butorok eladók. (6817)

2-3 RÓMAI KATOLIKUS gimnáziumi könyv eladó. Timisoara III., Odobescu-u. 1. (6818)

LÉPCSŐHÁZI különbejáratu, butorozott szobát keresek. Ajánlatokat „Tiszta, szeptember 1” jelígre a timisoara kiadóba kérék. (6819)

Aru- és butorberaktározást vállal „KOMCO” A. KOMMER szállítási vállalat, Timisoara I., Solderer u. 6. Telefon 17-68.

TELJES, majdnem új, diófa-, francia hálószobabutor eladó. Timisoara II., Vasile Carjoa-u. 37. (6704)

KORSZERŰ, szép nagy butorozott szoba fürdőszoba-használattal, komoly urnak, vagy hölgynek azonnal kiadó. Timisoara, Tudor Vladimirescu-sor 27, I. em. 7. (6805)

KIS HARMONIUM, 49 sippal, jó állapotban, 25.000 lejért. 10 kg-os mérleg, 1 bokrasztal, mágnes, 4 hengeres, 12.000 lejért eladó. Timisoara IV., Dimitrie Sturza-u. 5. (6808)

BUNDA barna, indiai breitschwanz, kifogástalan állapotban lévő, eladó. Megtekinthető GIMPEL szűcsnél. Timisoara IV., I. Vacarescu-u. 33. (6806)

FŐZNI TUDÓ mindenest azonnal felfogadnak Timisoara II., Abrud-u. 12, az Apollomozicnál. (6811)

KÖNYHAT sütemények készítésére, a Belvárosban, vagy közelében földszinten, első emeleten, vagy mélyszinten, délelőtre, szeptember elsejére bérelnek. Ajánlatokat „Előnyös” jelígre a timisoara kiadóba kérék. (6812)

ELTARTÁSRA vállalkoz 2-3 levél. Karbantartásért felelősséget vállalkoz. Esetleg kocsis és löszerszámt is bérelnek. Ajánlatokat „Vidék” jelígre a timisoara kiadóba kérék. (6813)

HOSSZUKARU Singer-cilinder gép, valamint használt konyhabutor, ajtó, ablak, eladó. Timisoara III., Brancoveanu-u. 150. (6791)

RENDSZERETŐ, fiatalabb bejaronót felfogadnak. Jelentkezni d. u. 4-5 között. Timisoara III., Memorandului-u. 20, felső csengő. (6793)

KIFUTÓFIUT, megbízható, jó házból való, 14-16 évet szeptember 1-re felfogadnak. Cim: Fin-Art, Timisoara, Regele Mihai körút 4. (6792)

TISZTI egyenruha, vadonatúj, elsőrendű szövetből, hosszú nadrággal, magasabb, erősebb termetre való, eladó. Timisoara, távbeszélő 12 03. (6794)

FEMCSISZOLÓKAT, fémöntőket és munkásnőket azonnal felfogadnak. Scholz mérnök, Timisoara III., Brancoveanu-u. 3. (6902)

DIÁKOT, alsóst, teljes ellátásra vállal keresztény, magyar szülőhelyettes uricsalád. Timisoara III., Spl. Tudor Vladimirescu 7, első emelet. (6779)

ÉPÍTETŐK figyelmébe. Mindenféle építkezést, tervezést, művezetést vállal Strakovits építész, Arad. Cap. Ignat-utca 12. (1807)

KÖNYVES ALLVANY eladó. Arad. Cosbuc-utca 32, földszint 2. (1805)

Veszek korszerű butort, szőnyeget, függönyt, csak jó állapotban. C matimisoara kiadóban vagy távbeszélő 47-38.

ACELVÁZAS szalgfűrészgép, golyós csapágyakkal, nagy teljesítményű „Ganz” motor 0.7 Hp. három fázisu, golyós, eladó. Ugyanintén száraz keményfa, gépforgács idején előtt szerezhető Schambergernél, Arad, Fekete Bárány, áron alól. (1809)

ANGORA-nyulak új ketrecekkel együtt eladók, Arad, Ghita Birta-utca 43. (1810)

JÁTSZÓTÁRSAT keres 5-éves leánykához délutánra, németül beszélő gyermekszereplő nő. Címeket Reclama-hoz, Arad, Eminescu-u. 4. (1812)

KIFUTÓFIUT vagy leányt azonnal felfogad „Ardealul” (voit Sándor-könyvüzlet.) (1825)

BŐR-BUTORZAT, divatos, olcsón eladó. Comisio-üzlet, Arad. Dacia-kávéház mellett. (1826)

ELADÓ egy és két lóra való könnyű tärkocsi és könnyebb parasztkocsi (rövid és hosszú oldalal). Weil Károly, Aradul-nou, Avram Iancu-utca 101. (1827)

FŐMOLNARI állást keres 35 éves gyakorlatlalt bíró római katolikus főmolnár nagyobb vámmalomban vagy kereskedelmi malomban. Szereléshez is ért. Salamon Gergely, Glogovet, Aradmegye. (1828)

KIFOGÁSTALAN szobaleányt éves bizonyítványokkal szeptember elsejére felfogadok. Szentgyörgyi, Arad, Carol-körút 3. (1829)

VARRÓLEÁNYOKAT állandó munkára alkalmaz: Divat-szalón, Arad, Aviator I. Sava-utca 3. (1802)

EGYEDÜLÁLLÓ mindenest főzőnő, sokéves bizonyítvánnyal, állást keres szeptember 15-ére. Cim Reclama-nál, Arad, Eminescu-u. 4. (1815)

PARASZTMALOM alkalmaz főmolnárt. Cim: Moara Macea, Aradmegye. (1824)

MOSÁST, vasalást lakásomon vállalkoz. Reclama-nál, Arad, Eminescu-u. 4. (1822)

ELSCRENDŰ fehérnemű varrónő háznál és házon kívül munkát vállal. Arad, Crisan-utca 6 szám. (1823)

DIÓFA-kombinált szoba eladó. Bejaronót alkalmazok, Arad, Fabriciei-utca 17. (1824)

VENNEK jókarban lévő, erős gumikkal ellátott kerékpárt. Fratii Burza, vaskereskedés, Arad. (1906)

KORSZERŰ ebédlőt, lehet kombinált, diófurniós is, azonnalra keresek. Arad, Cloșca-utca 14 szám, 4. ajtó. (1819)

KÖZLEMÉNY ZSIDÓK RÉSZÉRE
Tekintettel arra, hogy a 16 és 60 év közötti zsidó nőknek, kik mint tulajdonosok, alkalmazottak vagy szabadfoglalkozásuk működtők, foglalukozásuk folyathatása végett 1943. szeptember 4-ig különös felbatalmazási kell folyamodniok, felszólítjuk az érdekelteket, hogy az érkezett utasítások tudomásulvétele céljából alulírott hivatalnál Timisoara, II., Spl. Kunz 2 jelentkezzenek.
A ROMÁNIAI ZSIDÓKÖZPONT
Timis-Torontal megyei hivatala